

Bergvegg på Rambergøya

Sjøflyhavnen på Gressholmen 1929

Fukteng (Rambergøya)

Kalkfuruskog

Rødstiik

Heggholmen fyr

GRESSHOLMEN-RAMBERGØYA OG HEGGHOLMEN NATURRESERVATER

Gressholmen-Rambergøya, og Heggholmen naturreservater ble opprettet ved kongelig resolusjon den 2. oktober 1992, og den 27. juni 2008.

Reservatene dekker et areal på ca 533 dekar, hvorav 286 dekar er landareal.

Formålet med fredningen er å bevare verdifulle geologiske forekomster, inkludert en fungerende typelokalitet rombeporfy, et gruntvannsområde med tilhørende plante- og dyreliv, særpregete og artsrike tørreng-, kratt-, strandeng- og kantvegetasjonssamfunn med flere sjeldne og rødlistede arter. Videre er formålet å sikre levesteder for virveløse dyr.

GEOLOGI

Området tilhører den geologiske regionen som kalles for Oslofeltet. Berggrunnen består i hovedsak av sandstein, leirskifer og kalkstein, opprinnelig avsatt på sjøbunnen som lag av sand, leire og kalk for ca 400 millioner år siden i Kambrosilur-tiden. Rombeporfy, en vulkansk bergart trengte for ca 250 millioner år siden opp gjennom de eldre Kambrosilurlagene, og størknet i flere sprekker i fjellgrunnen. En slik eruptivgang kan vi i dag se på høydedrag vest på øyene.

PLANTE- OG DYRELIV

Næringsrikt jordsmonn, varm sommer, relativt mild og stabil vinter samt jevn fordeling av nedbør over året gir gode vekstforhold på øyene i indre Oslofjord. Dette danner grunnlaget for at det på Gressholmen, Rambergøya og Heggholmen er en meget artsrik og variert flora, med store innslag av varmekjære og kravfulle plantearter. Av disse er flere sjeldne. I alt er ca 340 forskjellige karplanter registrert på øyene. Våtmarksområdet mellom Gressholmen og Rambergøya har stor betydning som rasteområde for trekkfugl som gjester indre deler av Oslofjorden. Det er observert over 160 forskjellige fuglearter på øyene, hvorav 65 er knyttet til våtmarker. I antall er det måkefuglene som dominerer, og hettemåken er den vanligste. Ellers er tjeld, vipe, rødstiik, myrsnipe, stokkand og gravand vanlig å se.

Liljekonvall

KALKSKOG

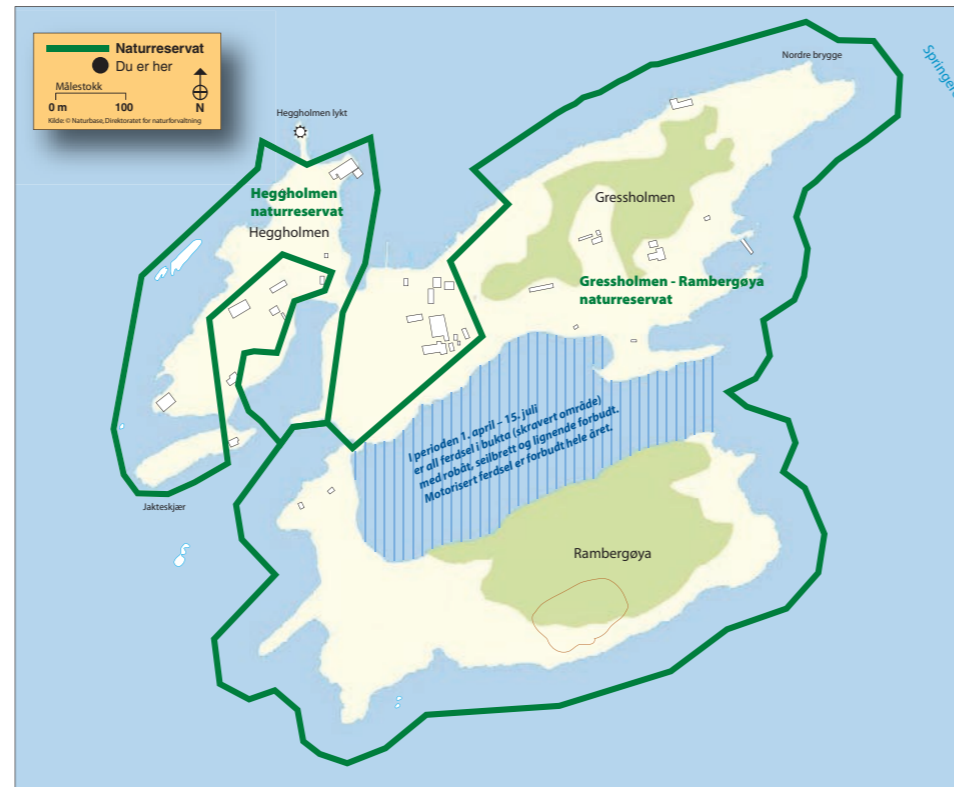
Kalkskog er en sjelden naturtype som finnes i dette naturreservatet. På Rambergøya og stedvis på Gressholmen er det kalkfuruskog som dominerer området. Denne naturtypen er viktig fordi den inneholder mange sjeldne, trua og sårbare arter. Frisk kalkfuruskog er best utviklet i Oslofeltets kambrosilurområde. Kalkfuruskogen er dominert av lavurter med sjeldne orkideer og marklevende sopp. Frisk kalkfuruskog har gjerne dypere jordsmonn og er ofte rik på urter, særlig orkideer. Enkelte rødlistede karplanter som bittergrønn, flueblom, kvitrot, marisko og rød skogfrue, og et stort antall sjeldne og rødlistede sopparter vil ha tilknytning til denne naturtypen, eksempler: glattstorpigg, kopperrød slørsopp, kronebegersopp og flere arter av jordstjerner.

STRANDBERG

Rike strandberg er en forholdsvis uvanlig naturtype med stor variasjon. Her finnes mange lys og næringskrevende, og delvis regionalt sjeldne plantearter, med tilhørende rik insektfauna. Kortestarr er eksempel på en art som er nesten helt knyttet til rike strandberg med sjøsprøytstriper. Det forekommer også mange uvanlige, kravfulle lav- og mosearter knyttet til naturtypen. Omdisponering av naturområder til hytteområder, småbåthavner etc. er den største trusselen mot denne naturtypen, spesielt i Oslofjord- og Sørlandsregionen. Tidligere ble mange øyer, holmer og andre strandnære områder beitet, og særlig de mer beskyttede strandbergene er nå mange steder i kraftig gjengroing.

Tjeld

KULTUR OG HISTORIE

På Gressholmen ble Norges første hovedflyplass anlagt i 1927. Anlegget lå der Gressholmen båtforening i dag holder til. For å frakte flyene inn i den store hangaren ble det lagt en skinnegående trallebane opp fra havnen. I 1952 ble flyplassen lagt ned og flyttet til Fornebu. Det var tidligere, fra 1864 anlagt skytebaner på Gressholmen. Man skjøt tvers over sundet mot Rambergøya.

Heggholmen fyrstasjon ble opprettet i 1827. Fyrstasjonen omfatter jeté, fyrbygning med sidefløy og brygge. Fyret utgjør en del av havnemiljøet i indre Oslofjord. Klokketårn og deler av drivverk til tåkeklokken er intakt og er i nteressant i fyrteknisk sammenheng, mens selve klokken mangler. Fyrstasjonen ble avfolket og automatisert i 1972. På begynnelsen av 1900 tallet bygget Christiania Dampoljemølle en maling og lakkfabrikk på Heggholmen, et anlegg som inkluderte en liten smalsporet jernbane med egen dreieskive. Lilleborg fabrikk på Sandaker flyttet på 1800 tallet såpekokeriet sitt til Heggholmen. Her ble det bygget et nytt anlegg i rød teglstein. Siste produksjonsdag var i 1965, men alle deler er fortsatt intakt.

Hettemåke

På alle de tre øyene har fremmede introduserte plantearter i områder fortrent den opprinnelige vegetasjonen. Blant disse er syrin og russesvalerot. Det gjøres en betydelig innsats for å bekjempe noen av disse artene. Russesvaleroten, opprinnelig fra Asia, har funnet seg godt til rette her, den sprer seg effektivt, og er dermed en stor trussel mot det biologiske mangfoldet i naturreservatet.

Russesvalerot

FREDNINGSBESTEMMELSER

Du er velkommen til å besøke naturreservatet, men vi oppfordrer til en sporløs ferdsel, ikke legg igjen søppel. Av bestemmelser for reservatet bør du merke deg:

- Berggrunnen er fredet. Det er ikke tillatt å samle inn prøver fra fast fjell. Det er forbudt å risse eller male inn tegn, figurer og lignende i fjell eller på steinblokker.
- Planter og vegetasjon i vann og på land er fredet. Det er ikke tillatt å fjerne planter eller plantedeler. Sanking av bær og sopp er tillatt.
- Dyre- og fuglelivet, herunder egg, reir og unger, er fredet mot skade og ødeleggelse.
- Bålbrekking er forbudt. Grill og engangsgrill må kun brukes der disse ikke skader berggrunn eller vegetasjon. Eget underlag for grilling er grus og sand.
- Camping og teltslagning er forbudt
- Hunder skal holdes i bånd hele året.
- På land og i bukta mellom Gressholmen og Rambergøya er motorisert ferdsel forbudt.
- I perioden 1. april – 15. juli er all ferdsel i bukta med robåt, seilbrett og lignende forbudt.

Grensene for naturreservatet ser du på kartet her. Reservatet strekker seg 50 meter ut i sjøen.

Oslosildre

Opplysninger om forvaltningen av verneområdene kan fås hos: Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Postboks 8111 Dep., 0032 Oslo. Tlf: 22 00 35 00. Internett: www.fylkesmannen.no

Opplysninger om forvaltning av øyene generelt kan fås hos: Oslo kommune, Friluftsetaten, Postboks 1443 Vika, 0115 Oslo. Tlf: 02180. Internett: www.friluftsetaten.oslo.kommune.no

Oppsyn: Statens naturoppsyn Oslo, Polhøgda, Fridjof Nansens vei 17, 1366 Lysaker. Tlf: 950 62 513. Internett: www.dirnat.no/oa